

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 86g/2026

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 80¹ din Codul penal și a textului „alineatul (8) se abrogă”
din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023 pentru
modificarea unor acte normative

*(aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în
faza de urmărire penală a cauzelor)*

CHIȘINĂU

8 iunie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 aprilie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 8 iunie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 1 pct. 5 și a textului „alineatul (8) se abrogă” din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023 pentru modificarea unor acte normative, ridicată de dl avocat Radu Cezar Crețu, în interesele dlui Mihail Colibaba, în dosarul nr. 1-164/2024, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Muntean de la Judecătoria Căușeni, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul central, din 5 iulie 2024, dl Mihail Colibaba a fost judecat pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și a fost condamnat la 2 ani de închisoare pentru escrocherie, potrivit articolului 190 alin. (2) lit. c) din Codul penal, pedeapsă a cărei executare a fost suspendată pentru o perioadă de probațiune de 3 ani. Totodată, dl Mihail Colibaba a fost privat de dreptul de a desfășura activitatea de întreprinzător pe un termen de 2 ani.

4. Printr-o Decizie din 19 septembrie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis recursul formulat de dl Mihail Colibaba și a casat în totalitate sentința Judecătoriei Anenii Noi, trimițând cauza la rejudecare în aceeași instanță.

5. La 29 decembrie 2025, Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi, a admis printr-o încheiere cererea dlui Mihail Colibaba privind examinarea cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

6. La 16 aprilie 2026, dl avocat Radu Cezar Crețu a ridicat, în interesele dlui Mihail Colibaba, excepția de neconstituționalitate a articolului 1 pct. 5 și a textului „alineatul (8) se abrogă” din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023.

7. Printr-o încheiere din aceeași zi, Judecătoria Căușeni a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 364¹ Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

„[...]”

(8) Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani..

[...]”

[Abrogat prin Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023, în vigoare din 2 august 2023]

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 83 din 14 aprilie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare din 2 august 2023, sunt următoarele:

„Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

[...]”

5. Codul se completează cu articolul 80¹ cu următorul cuprins:

"Articolul 80¹. Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

(1) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare.

(2) În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu pentru infracțiunile prevăzute la art.181¹–182, 239–240, 242¹, 242², 256, 324–335¹, 370 și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, acesta beneficiază de reducerea cu o pătrime doar a limitei maxime de pedeapsă prevăzute în Partea specială a prezentului cod în cazul pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare."

Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

[...]

12. Articolul 364¹:

[...]

alineatul (8) se abrogă;

[...]."

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că abrogarea alin. (8) din articolul 364¹ din Codul de procedură penală a condus la diminuarea garanțiilor de care beneficia persoana care a optat pentru judecarea cauzei sale pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală. Astfel, prin această modificare, persoana poate beneficia de reducerea limitelor pedepsei cu o pătrime, în detrimentul reducerii cu o treime a limitelor pedepselor, care exista până la abrogare.

10. În opinia sa, aceste modificări legislative au creat incertitudine în situațiile în care persoana a optat pentru judecarea cauzei sale în procedură simplificată până la intrarea în vigoare lor în vigoare, *i.e.* 2 august 2023, însă hotărârea în privința acesteia este pronunțată după această dată. În acest sens, autorul consideră că este necesar un mecanism care să le garanteze persoanelor aflate în această situație beneficiul reducerii pedepsei potrivit legii în vigoare la momentul depunerii cererii de judecare a cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

11. În fine, autorul excepției susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 20, 21, 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023 pentru modificarea unor acte normative, ține de competența Curții Constituționale.

14. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea observă că autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 1 pct. 5 și a textului „alineatul (8) se abrogă” din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023, care a intrat în vigoare la 2 august 2023. Aceste prevederi vizează completarea Codului penal cu articolul 80¹, care reglementează aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și modificarea articolului 364¹ din Codul de procedură penală.

16. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, potrivit normelor de tehnică legislativă, dispozițiile de modificare și de completare a unui act legislativ se includ, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta (a se vedea HCC nr. 9 din 11 aprilie 2023, § 28).

17. Așadar, pentru că intervențiile ulterioare de modificare și de completare a acestora trebuie raportate la actul de bază, Curtea reține spre examinare articolul 80¹ din Codul penal, care a fost introdus prin Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023.

18. Curtea observă că textul „alineatul (8) se abrogă” din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023 a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă din perspectiva argumentelor care criticau eliminarea posibilității judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală a cauzelor privind infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa cu detenția pe viață (a se vedea DCC nr. 161 din 27 noiembrie 2023). Așadar, Curtea conchide că, în acest capăt de sesizare, exigența lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită (a se vedea DCC nr. 88 din 17 iulie 2025, § 17).

19. Articolul 80¹ din Codul penal nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală care se află la rejudecare în primă instanță, în care inculpatul, acuzat de comiterea unei escrocherii, a solicitat judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Autorul excepției critică prevederile contestate și pretinde aplicarea în cazul său a mecanismului anterior, care permitea reducerea cu o treime a limitelor pedepsei închisorii în cazul judecării cauzei pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală. Așadar, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi relevante în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

21. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental invocat de autor. Deși autorul afirmă incidența mai multor articole din Constituție, acesta critică neconstituționalitatea normelor contestate din perspectiva neclarității și imprevizibilității aplicării acestora. Aceste critici de neconstituționalitate se raportează la articolele 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 22 (*neretroactivitatea legii*) în coroborare cu articolul 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) din Constituție. Astfel, pentru că excepția de neconstituționalitate trebuie să conțină argumentarea caracterului contradictoriu al prevederii contestate cu norma constituțională, Curtea va

examina dacă problema de drept ridicată de autorul sesizării face incidente articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție (a se vedea DCC nr. 116 din 26 septembrie 2023, § 15).

22. Cu privire la articolul 22 din Constituție, Curtea reține că acesta garantează, în concordanță cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Articolul 22 garantează împreună cu articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție standardul calității legii penale substanțiale (a se vedea DCC nr. 13 din 14 martie 2024, § 18).

23. În acest context, Curtea menționează că principiul *nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege*, stabilit la articolul 7 din Convenție, impune în primul rând ca legislația să definească în mod clar încălcările și sancțiunile aplicabile în cazul săvârșirii acțiunii sau a omisiunii interzise. Condiția este îndeplinită atunci când justițiabilul poate stabili, pornind de la textul dispoziției pertinente și, dacă este cazul, cu ajutorul interpretării acestui text de către instanțe, care sunt acțiunile și omisiunile care angajează răspunderea sa (a se vedea *Coëme și alții v. Belgia*, 22 iunie 2000, § 145; *Vasiliauskas v. Lituania*, 20 octombrie 2015, § 154).

24. Astfel, Curtea reține că judecata pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale reprezintă o procedură simplificată de examinare a cauzelor penale, care îi oferă inculpatului beneficiul unei pedepse reduse. Până la modificările introduse de Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023, care a intrat în vigoare la 2 august 2023, alin. (8) din articolul 364¹ din Codul de procedură penală stabilea posibilitatea reducerii cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare în cazul judecării cauzei pe baza acestei proceduri. Totuși, prin Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023, Parlamentul a abrogat alin. (8) din articolul 364¹ din Codul de procedură penală, completând Codul penal cu articolul 80¹, care reglementează aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Totodată, Parlamentul a stabilit posibilitatea reducerii cu o pătrime a limitelor pedepsei cu amendă, cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare.

25. Prin urmare, Curtea consideră că legislația prevede în mod clar limitele sancțiunii aplicabile în cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sesizarea fiind inadmisibilă în acest capăt al său.

26. De asemenea, Curtea notează că, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă (a se vedea DCC nr. 30 din 22 martie 2022, § 40). Astfel, Curtea reține că modificarea legislației în discuție reprezintă o chestiune de politică penală a statului, iar din perspectiva criticilor de neconstituționalitate care susțin o pretinsă diminuare a proporției cu care se reducea pedeapsa închisorii în cazul judecării cauzei în procedura

simplificată, Parlamentul nu și-a depășit marja sa discreționară în această privință.

27. Totodată, din perspectiva criticilor autorului care susțin necesitatea unui mecanism care să garanteze aplicarea reducerii pedepsei pe baza legii în vigoare la momentul depunerii cererii privind judecarea pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Curtea constată o problemă de aplicare a legii în timp, care nu ține de competența sa. Îi revine instanței de judecată să stabilească legea aplicabilă într-un caz concret.

28. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 80¹ din Codul penal și a textului „alineatul (8) se abrogă” din articolul III pct. 12 din Legea nr. 83 din 14 aprilie 2023 pentru modificarea unor acte normative, ridicată de dl avocat Radu Cezar Crețu, în interesele dlui Mihail Colibaba, în dosarul nr. 1-164/2024, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 8 iunie 2026

DCC nr. 107

Dosarul nr. 86g/2026